

Informace z kontrolní akce 06/35 - Prostředky státního rozpočtu určené na realizaci Státní informační politiky ve vzdělávání

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2006 pod číslem 06/35. Kontrolní akci řídila a kontrolní závěr NKÚ vypracovala členka NKÚ JUDr. Eliška Kadaňová.

Cílem kontroly bylo prověřit nakládání s finančními prostředky státního rozpočtu poskytnutými na Státní informační politiku ve vzdělávání.

Kontrolovaným obdobím byly roky 2003 až 2006, v případě věcných souvislostí i období navazující.

Kontrolovanými osobami byly:

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „MŠMT“), Ministerstvo informatiky*) (dále jen „MI“), Ústav pro informace ve vzdělávání (dále jen „ÚIV“), Liberecký kraj, Plzeňský kraj a 42 vybraných základních, středních a speciálních škol a školských zařízení. jejich přehled obsahuje příloha č. 1.

I. Úvod

Na základě usnesení vlády ze dne 10. dubna 2000 č. 351 a usnesení vlády ze dne 14. března 2001 č. 244 byla schválena Státní informační politika ve vzdělávání (dále jen „SIPVZ“). Plán I. etapy realizace rozčlenil SIPVZ na čtyři následující projekty:

Projekt I – Informační gramotnost – cíl: dosažení potřebné kvalifikace učitelů.

Projekt II – Vzdělávací software a informační zdroje – cíl: dosažení efektivní integrace informačních a komunikačních technologií (dále jen „ICT“) do výuky využitím kvalitativně nových možností a kapacit síťového prostředí instalovaného do škol.

Projekt III – Infrastruktura – hlavní cíl: umožnit do 5 let paralelní přístup k internetu a vybraným službám všem pedagogům a až 8 % žáků.

Projekt IV – Koordinační centrum – jeho smyslem bylo zajišťovat podporu řízení, podporu škol, koordinaci, nezávislý sběr dat a vyhodnocení.

Plán I. etapy obsahoval harmonogram čerpání finančních prostředků ve výši 7 358 500 tis. Kč alokovaných na celou SIPVZ pro období let 2001 až 2005.

Tabulka č. 1 – **Plán financování I. etapy realizace SIPVZ**

(v tis. Kč)

	2001	2002	2003	2004	2005	2001 - 2005
Projekt I Informační gramotnost	300 000	400 000	434 000	365 000	323 000	1 822 000
Projekt II Vzdělávací software a inf. zdroje	200 000	240 000	216 500	79 000	60 000	795 500
Projekt III Infrastruktura	1 320 000	1 100 000	1 059 000	626 000	555 000	4 660 000
Projekt IV Koordinační centrum	20 800	20 000	20 000	11 000	9 200	81 000
CELKEM	1 840 800	1 760 000	1 729 500	1 081 000	947 200	7 358 500

Zdroj: usnesení vlády ze dne 14. 3. 2001 č. 244.

*) V průběhu kontroly bylo k 1. 6. 2007 MI zrušeno a jeho působnost přešla na jiná ministerstva.

Po prvních dvou letech realizace SIPVZ provedl NKÚ kontrolu hospodaření s prostředky státního rozpočtu určenými k dosažení cílů projektů SIPVZ v rámci kontrolní akce NKÚ č. 02/31 – Prostředky státního rozpočtu určené na realizaci Státní informační politiky ve vzdělávání (kontrolní závěr byl zveřejněn v částce 2/2003 Věstníku NKÚ).

Od roku 2003 do roku 2005 se vláda několikrát zabývala problematikou realizace SIPVZ a přijala usnesení, kterými zejména

- schválila prodloužení realizace SIPVZ do konce roku 2006 a aktualizaci plánu financování (usnesení vlády ze dne 8. října 2003 č. 992);
- schválila vyřazení programů SIPVZ ze systému programového financování (usnesení vlády ze dne 28. dubna 2004 č. 402);
- schválila zásadní dokument pro další období – *Koncepci financování informačních a komunikačních služeb ve školách po roce 2005* a další aktualizaci plánu financování (usnesení vlády ze dne 25. srpna 2004 č. 792).

Koncepce obsahuje nové přístupy a principy, včetně způsobu financování. V rámci předpokládaného vícezdrojového financování se na financování měl nadále jako jeden ze zdrojů podílet státní rozpočet. MŠMT mělo pro rok 2007 až 2010 zapracovat do střednědobého rámce své rozpočtové kapitoly 1 miliardu Kč ročně na pokrytí nákladů spojených se zajištěním informačních a komunikačních služeb ve školách. Tímto usnesením vláda také uložila ministru informatiky zajistit od 1. ledna 2005 připojení dosud nevybavených škol a od 1. září 2005 v rámci I. etapy realizace SIPVZ vybavených škol, a to „v rámci dodávky komunikačních služeb pro orgány veřejné správy“. Finanční prostředky na pokrytí nákladů připojení uložila vláda převést z rozpočtové kapitoly MŠMT do rozpočtové kapitoly MI;

- zrušila úkoly týkající se zabezpečení připojení škol uložené MI předchozím usnesením vlády. Ministryni informatiky bylo uloženo provést úhradu Technického projektu na provozování školské sítě po ukončení projektu PIII SIPVZ z prostředků převedených z rozpočtové kapitoly MŠMT (usnesení vlády ze dne 21. září 2005 č. 1219). MŠMT částku ve výši 1 054 tis. Kč převedlo MI v říjnu 2005.

Tabulka č. 2 – První a druhá aktualizace plánu financování realizace SIPVZ (v tis. Kč)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2001 - 2006
Projekt I	1 664	136 171	239 500	218 605	253 620	282 440	1 132 000
Informační gramotnost	1 664	188 693	239 500	218 605	180 000	204 918	1 033 380
Projekt II	164 182	15 699	120 000	96 439	188 845	150 335	735 500
Vzdělávací software a inf. zdroje	164 182	15 699	120 000	66 439	170 828	175 335	712 483
Projekt III	149 999	1 613 927	1 328 197	932 650	635 227	0	4 660 000
Infrastruktura	149 999	1 613 927	1 328 197	962 650	724 864	0	4 779 637
Projekt IV	12 936	6 657	7 100	3 000	3 000	8 000	40 693
Koordinační centrum	12 936	6 657	7 100	3 000	5 000	8 000	42 693
Podpora škol nevybavených generálním dodavatelem	–	–	–	–	170 136	620 171	790 307
	–	–	–	–	170 136	620 171	790 307
CELKEM	328 781	1 772 454	1 694 797	1 250 694	1 250 828	1 060 946	7 358 500
	328 781	1 824 976	1 694 797	1 250 694	1 250 828	1 008 424	7 358 500

Zdroj: usnesení vlády ze dne 8. 10. 2003 č. 992 a usnesení vlády ze dne 25. 8. 2004 č. 792.

II. Zaměření kontroly

Vzhledem k výsledkům předcházející kontrolní akce NKÚ se tato kontrolní akce zaměřila na

- kontrolu opatření k nápravě přijatých MŠMT,
- kontrolu financování realizace SIPVZ v průběhu let 2003 až 2006,
- ověření plnění cílů SIPVZ na vybraných školách různého typu.

Kontrolou NKÚ č. 02/31 bylo zjištěno, že v letech 2001 a 2002 docházelo k výrazným změnám v neprospěch plnění cílů jednotlivých projektů SIPVZ a k nehospodárnému čerpání rozpočtových prostředků. Bylo zejména zjištěno, že harmonogram nebyl dodržen, čerpání finančních prostředků v počátečním roce 2001 bylo výrazně nižší. Část nevyčerpaných prostředků byla převedena do rezervního fondu MŠMT. Dále bylo zjištěno, že v roce 2002 došlo k překročení plánovaných finančních prostředků na Projekt III (Infrastruktura) téměř o půl miliardy Kč na úkor snížení čerpání prostředků v ostatních projektech. Smluvní závazky neodpovídaly schválenému plánu financování. Shodná situace se opakovala i v roce 2003, kdy celkové smluvní závazky vůči generálnímu dodavateli v Projektu III dosáhly 1 328 197 tis. Kč.

Za příčiny tohoto stavu NKÚ označil následující skutečnosti:

- Plán I. etapy realizace SIPVZ nebyl závazným způsobem rozpracován.
- Do přípravy ani do realizace SIPVZ nebyly v dostatečné míře zapojeny školy.
- Na MŠMT nebylo rozpracování a sledování projektů dostatečně personálně a odborně zajištěno.
- Zakázky byly zadávány externím dodavatelům a poradenským firmám; často se jednalo o zakázky, které bezprostředně nesouvisely se SIPVZ, nebo o zakázky, jejichž výsledky nebyly využity.
- MŠMT uzavřelo s generálním dodavatelem a generálním auditorem smlouvy, v nichž připustilo nedostatečnou konkretizaci předmětu plnění a přistoupilo na vyšší než nabídkové ceny. Ani v případech navýšení nebyly ceny dostatečně specifikovány.
- Odbor legislativní a právní MŠMT upozorňoval na vady smluv, přesto byly takové smlouvy uzavřeny a úhrady na základě nich provedeny.
- Způsob zajištění realizace pomocí generálního dodavatele a generálního auditora nepřinesl předpokládané výhody.
- Kvalitu a rozsah plnění MŠMT nekontrolovalo. Generální auditor měl pro MŠMT vykonávat především kontrolu činnosti generálního dodavatele. MŠMT neověřovalo kvalitu a rozsah činnosti generálního auditora.

Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR ke kontrolnímu závěru přijala usnesení, v němž konstatovala, k jakým pochybením došlo, a zároveň požádala NKÚ o provedení následné kontroly přijatých opatření a dalšího čerpání finančních prostředků na realizaci SIPVZ.

III. Kontrola opatření přijatých k nápravě

Na základě výsledků kontrolní akce NKÚ č. 02/31 se MŠMT zavázalo provést určitá opatření. Následná kontrola se proto zabývala těmito oblastmi:

1. způsobem poskytování rozpočtových prostředků na realizaci SIPVZ,
2. opatřeními MŠMT týkajícími se nesprávného postupu při zadávání veřejných zakázek,
3. změnami smluv uzavřených s generálním dodavatelem a generálním auditorem,

4. opatřeními k zajištění hospodárného čerpání rozpočtových prostředků na realizaci SIPVZ.

Způsob poskytování rozpočtových prostředků

V září 2001 byly pro financování projektů SIPVZ vedeny v souladu s usnesením vlády v informačním systému financování reprodukce majetku čtyři programy.

V roce 2002 bylo formou financování programu realizováno pouze budování místních počítačových sítí na školách. V ostatních oblastech MŠMT od tohoto způsobu financování upustilo. Finanční prostředky byly v kapitole MŠMT zahrnuty v samostatné položce „státní informační politika“. Tím bylo znemožněno sledování plnění parametrů programové dokumentace schválené v roce 2001 a z hlediska rozpočtové politiky státu chyběly potřebné údaje k sestavení návrhu státního rozpočtu, státního závěrečného účtu a především střednědobého výhledu.

Ani v letech 2003 až 2006 nebyly prostředky státního rozpočtu poskytnuté na realizaci SIPVZ součástí programového financování, ačkoliv projekty nadále splňovaly znaky programu, jak jej definuje § 12 odst. 1 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), tj. jako soubor věcných, časových a finančních podmínek pro pořízení nebo technické zhodnocení hmotného a nehmotného dlouhodobého i krátkodobého majetku, jeho údržbu a opravy, případně i pro jiné činnosti potřebné k dosažení stanovených cílů. Vláda vyřazení projektů SIPVZ ze systému programového financování odsouhlasila v dubnu 2004.

Zadávání veřejných zakázek

Předcházející kontrolní akcí NKÚ bylo zjištěno, že MŠMT nepostupovalo v některých případech v souladu s tehdy platným zákonem o zadávání veřejných zakázek. Zakázku na dodání softwarových produktů do škol zadalo pouze výzvou jednomu zájemci, navíc v této výzvě nekvantifikovalo počet škol pro dodávku softwarových produktů. Obdobně zadalo stejnému dodavateli přípravu ICT koordinátorů. S generálním auditorem uzavřelo MŠMT smlouvu na vyšší ceny, než byly uvedeny v jeho nabídce. Nabídku vybraného uchazeče na generálního dodavatele komise posoudila jako vyhovující, přestože překročila podmínku maximálního počtu stran. Pět zbývajících nabídek vyřadila komise při otevírání obálek z důvodu neúplnosti nabídky, např. proto, že v jednom z dvanácti výtisků nabídky chyběla kopie výpisu z obchodního rejstříku. Postup MŠMT přesto potvrdil Úřad pro ochranu hospodářské soutěže.

K tomu MŠMT uvedlo, že podle externího posudku došlo k trestné činnosti, avšak prokázat úmysl jednotlivých členů výběrové komise bude obtížné. Členové výběrové komise měli MŠMT alespoň zdůvodnit, proč v některých případech trvali na formálních náležitostech nabídky a v případě vybraného uchazeče nabídku akceptovali. MŠMT také uvedlo, že budou identifikováni odpovědní zaměstnanci, kteří porušili své povinnosti.

MŠMT nedoložilo, jakým způsobem a zda vyžadovalo zdůvodnění postupu jednotlivých členů výběrových komisí. Nedoložilo, zda byly vyvozeny důsledky vůči odpovědným zaměstnancům.

MŠMT podalo v této věci dne 26. srpna 2003 oznámení o skutečnostech nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, obdobně i NKÚ. Šetření Policie České republiky bylo ke dni 11. července 2006 odloženo.

Smluvní vztahy s generálním dodavatelem a generálním auditorem

V předcházející kontrole NKÚ bylo zjištěno, že MŠMT přistoupilo na nevýhodné smluvní podmínky s generálním dodavatelem (dále jen „GD“), přistoupilo na vyšší ceny, než byly uvedeny v nabídce. Cena za aktivaci byla sjednána v rozporu se zadávací dokumentací i plánem I. etapy. Cena za vybudování přípojných míst byla ve zjištěných případech několikanásobně vyšší, než byl odhad dle znaleckého posudku. Nebyla vyjasněna majetkoprávní situace po uplynutí doby 3 let ve vztahu k technickému vybavení.

MŠMT v rámci přijatých opatření uvedlo, že veškeré smluvní vztahy s GD budou podrobeny revizi. Bude posouzen předmět plnění a jeho shoda se zadávací dokumentací a plánem I. etapy. GD bude vyzván k uzavření dodatků odstraňujících nesoulad s nabídkou a k nápravě nevýhodných ustanovení s použitím všech právních prostředků.

MŠMT neprokázalo žádnými doklady provedení analýzy smluv. Předložilo sedm dodatků uzavřených s GD (tři v roce 2003 a čtyři v roce 2004). Uvedené dodatky řeší nápravu pouze částečně, nedošlo k nápravě rozporu mezi nabídkou a uzavřenými smluvními podmínkami.

S generálním auditorem (dále jen „GA“) MŠMT uzavřelo smlouvu, která se rovněž odchýlila od přijaté nabídky. Kontrolou bylo zjištěno, že v rámci paušálních plateb byly uhrazeny i služby, které GA neprovedl.

K tomu MŠMT uvedlo, že také vztahy s GA budou podrobeny revizi, bude posouzena platnost stávajících smluvních vztahů a jejich soulad se zadávací dokumentací a plánem I. etapy. GA bude vyzván k uzavření dodatků odstraňujících nesoulad s nabídkou a pro MŠMT nevýhodných ustanovení.

MŠMT nedoložilo provedení revize smluvního vztahu s GA. Nebyl uzavřen žádný dodatek a MŠMT ani nedoložilo, zda a jakým způsobem byla řešena úhrada neprovedených služeb.

Nehospodárnost

Předcházející kontrolní akcí bylo zjištěno, že z rozpočtových prostředků určených na SIPVZ bylo hrazeno plnění, které bylo prokazatelně nehospodárným vynaložením těchto prostředků. V některých případech plnění nesouviselo s realizací SIPVZ nebo neumožňovalo ověření kvality plnění, anebo nebylo vůbec využito.

MŠMT uvedlo, že dle možností byly nevýhodné smlouvy vypovězeny a plnění minimalizováno. Smlouvy byly zveřejněny. MŠMT rovněž uvedlo, že se zaměří na dohled nad hospodárným vynakládáním rozpočtových prostředků a provede kontrolu použití prostředků na SIPVZ u příjemců těchto prostředků.

MŠMT provedlo v průběhu let 2003 až 2006 namátkově cca 70 kontrol u příjemců dotací. Podle MŠMT nebyly zjištěny závažnější nedostatky.

Interní audit MŠMT v polovině roku 2005 se zaměřil na administraci projektů, personální zajištění a ověření nastavení kontrolních mechanismů. Měl poskytnout ujištění, že opatření přijatá MŠMT v září 2003 jsou plněna. Interní audit MŠMT potřebná ujištění v některých bodech nedal.

IV. Realizace SIPVZ v letech 2003 až 2006

Na realizaci SIPVZ se v letech 2003 až 2006 podílely MŠMT, MI, krajské úřady a ÚIV.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Financování realizace SIPVZ z rozpočtové kapitoly MŠMT do roku 2003 probíhalo formou přímé úhrady služeb poskytovaných především GD a GA. Školy byly pouze pasivními příjemci služeb.

Od roku 2003 přešlo MŠMT na financování formou poskytování účelových dotací školám s podmínkou jejich finanční spoluúčasti. Dotace byly členěny podle jednotlivých projektů SIPVZ. Od roku 2005 MŠMT poskytovalo jednotnou dotaci vypočítanou pomocí normativu na žáka. Tato dotace sloužila k dosažení tzv. „Standardu ICT služeb“. Vedle této dotace poskytované všem školám byly dále výběrovým způsobem poskytovány dotace na tzv. „Nadstandard“. Nadstandard umožnil aktivním školám získat finanční prostředky na financování jimi vytvořených a schválených rozvojových projektů.

Podle vládou schválené Koncepce financování ICT služeb na školách po roce 2005 měla být v průběhu let 2007 až 2010 v rozpočtu kapitoly MŠMT na tento účel ročně vyčleněna 1 miliarda Kč se zapojením dalších zdrojů. MŠMT opakovaně uvádělo možnost financování z fondů EU a zavazovalo se k monitorování takového využívání. MŠMT však aktivně nenapomáhalo školám v přístupu k dalším zdrojům financování, nemělo ani přehled o aktivitách a iniciativách jednotlivých škol v této oblasti, ani o možnostech čerpání z fondů EU. V rámci této kontrolní akce byly zkoumány programové dokumenty EU a bylo zjištěno, že deklarují potřebu posílení informační gramotnosti a navíc přímo odkazují na realizaci SIPVZ. Existovaly tedy možnosti k čerpání prostředků fondů EU.

Podmínky použití peněžních prostředků poskytnutých školám stanovilo MŠMT v metodických pokynech, na které se také ve svých rozhodnutích o poskytnutí dotace odkazovalo. V průběhu let 2003 až 2006 bylo postupně v platnosti 34 metodických pokynů. Kontrolou bylo zjištěno, že MŠMT nedodrželo vždy formální náležitosti rozhodnutí o poskytnutí dotace podle zákona č. 218/2000 Sb., v tehdy platném znění. Dále byl zjištěn nesoulad mezi některými údaji uváděnými v závěrečných účtech kapitoly MŠMT a zjištěnou skutečností.

V roce 2005 došlo k ukončení projektu „Internet do škol“ v souladu s dodatky ke smlouvám mezi MŠMT a GD. Pro jednotlivé školy byly připraveny kupní smlouvy na převzetí majetku za symbolickou cenu 1 Kč. Kontrolou bylo zjištěno, že vedle symbolické kupní ceny byl požadován u některých škol tzv. administrativní poplatek. MŠMT na tuto skutečnost nereagovalo.

Hlavním cílem realizace SIPVZ bylo dosažení informační gramotnosti absolventů. Plnění ostatních stanovených cílů a parametrů mělo být pouze podmínkou pro dosažení uvedeného hlavního cíle. V plánu I. etapy realizace SIPVZ se MŠMT zavázalo vyhodnocovat úroveň informační gramotnosti absolventů. Kontrolou bylo zjištěno, že MŠMT vyhodnocování neprovádí a že část stanovených cílů a parametrů byla sledována pouze dočasně a část nebyla sledována vůbec.

Až v průběhu realizace SIPVZ stanovilo MŠMT „Standard ICT služeb ve škole“, kterým určilo základní úroveň tak, aby byly zabezpečeny minimální podmínky pro využití ICT ve výuce. Při poskytování dotací MŠMT ke stupni dosažení standardu nepřihlíželo a v době ukončení SIPVZ některé školy standardu nedosáhly.

V letech 2003 – 2006 došlo především ke změně způsobu financování a k většímu zapojení škol do realizace SIPVZ. Přetrvával stav, kdy MŠMT nepostupovalo při financování SIPVZ způsobem stanoveným pro financování programu. Podmínky pro poskytování finančních prostředků školám se často měnily, v některých případech byly pouze formální a MŠMT k nim v některých případech ani nepřihlíželo. MŠMT při financování realizace SIPVZ aktivně nenapomáhalo školám zapojovat další zdroje, především pokud jde o fondy EU.

Ústav pro informace ve vzdělávání

ÚIV je státní příspěvkovou organizací zřízenou MŠMT. ÚIV byl v rámci SIPVZ pověřen průzkumem stavu infrastruktury v jednotlivých školách, sběrem statistických dat o realizaci SIPVZ a zejména realizací Školského vzdělávacího a informačního portálu (dále jen „ŠVIP“) – někdy označovaného také jako portál EDU.CZ.

Finanční prostředky poskytovalo MŠMT jako příspěvek do rozpočtu ÚIV; přidělovalo je jako účelové, s povinností podrobného vyúčtování. Pozdní přidělení prostředků a posouvání termínů realizace ŠVIP mělo za následek nedočerpání těchto účelově určených prostředků. Z údajů MŠMT vyplývá, že prostředky v celkové výši 6 475 tis. Kč byly převedeny v letech 2005 a 2006 do rezervního fondu MŠMT a poté čerpány na jiné účely než na SIPVZ.

Zadání týkající se realizace ŠVIP bylo MŠMT dáno pouze v obecné rovině. Tento stav měl za následek nutnost postupného zpřesňování, nutnost změn zadávacích řízení na dodávky spojené s realizací ŠVIP nebo úpravy již uzavřených dodavatelských smluv. Termíny realizace byly v průběhu let 2003 – 2006 několikrát měněny a spuštění provozu portálu odkládáno. Původní zadání předpokládalo spuštění pilotního provozu portálu již v květnu 2004, spuštěn byl až v lednu 2006 a „ostrý“ provoz (pouze informační a komunikační části) v lednu 2007. **Vzdělávací část portálu nebyla do konce roku 2006 realizována.** Kontrolou na školách bylo zjištěno, že ze 42 kontrolovaných škol jich 34 portál ŠVIP vůbec nepoužívá a ostatní ho používají pouze občas nebo pro přístup k jiným stránkám na internetu. Jako důvod školy uvedly nedostatečnou informovanost a pro školy nezajímavý obsah.

ÚIV vynaložil na realizaci ŠVIP v letech 2003 – 2006 celkem 26 425 tis. Kč.

Sběr dat zadalo MŠMT rámcovým vymezením obsahu dotazníku, který byl rovněž několikrát upřesňován. ÚIV vytvořil dotazníky v požadované struktuře, školy je

prostřednictvím internetu vyplnily a jejich sumarizaci ÚIV předal MŠMT. **Otázky v dotaznících sledovaly výhradně kvantitativní ukazatele. Předmětem sběru dat nebylo zjišťování skutečného využití techniky a programového vybavení.** Správnost údajů uvedených školami v dotaznících MŠMT ani ÚIV neověřovaly.

Ministerstvo informatiky

Současně se schválením Koncepce financování informačních a komunikačních služeb ve školách po roce 2005 vláda uložila ministru informatiky úkoly týkající se připojení škol a využití služeb komunikační infrastruktury informačních systémů veřejné správy.

MI ke splnění daného úkolu objednalo vypracování dokumentace k řešení provozu školské sítě za cenu 1 053 150 Kč (včetně DPH). Vláda uložila ministryni informatiky provést úhradu za Technický projekt na provozování školské sítě po ukončení projektu PIII SIPVZ z rozpočtové kapitoly „Ministerstvo informatiky“. Po schválení rozpočtového opatření byla částka 1 054 000 Kč převedena z rozpočtové kapitoly MŠMT do rozpočtové kapitoly MI, které následně Technický projekt uhradilo.

MI nedoložilo, že zakázku na Technický projekt zadalo transparentním a nediskriminačním postupem za cenu obvyklou v místě plnění. MI uvedlo cenu za Technický projekt v objednávce, nedoložilo však, jak byla tato cena stanovena.

MI pořídilo majetek Technický projekt, avšak nezajistilo, aby byl využíván; projekt měl navrhnout způsob realizace a provozování centrálních služeb pro zajištění kontinuity těchto služeb v rámci revize tzv. Globálního projektu. Z porovnání bodů původní osnovy a osnovy Technického projektu vyplývá, že v Technickém projektu je místo řešení úkolu pouze uvedeno konstatování, že revize Globálního projektu nebude provedena. Technický projekt nevyřešil požadovaný úkol a MI potvrdilo, že „V rámci odborné sekce (a tedy ani MI) není projekt využíván...“ a že „...ze své podstaty je využitelný spíše pro MŠMT“. Kontrolou na MŠMT bylo zjištěno, že Technický projekt nemá toto ministerstvo k dispozici.

Kraje

V kontrolovaném období byly dotace na realizaci SIPVZ poskytovány přes příslušné kraje v případech, kdy zřizovatelem školy byl kraj, obec nebo šlo o soukromou školu. Krajské úřady převáděly dotace v rámci přenesené působnosti. Kraj byl zprostředkovatelem finančního vztahu mezi MŠMT a školou.

V této kontrolní akci byly kontrolovány dva kraje – Liberecký kraj a Plzeňský kraj.

Při zasílání finančních prostředků postupoval kraj podle rozpočtových opatření, která schvalovala rada kraje. Rozpočtovým opatřením byla nejdříve navýšena příjmová část rozpočtu kraje a v rámci stejného rozpočtového opatření byla navýšena výdajová část rozpočtu. Navýšení rozpočtu a rozpis do výdajové části byl prováděn na základě podkladů dodaných MŠMT.

Tento postup přispěl ke zpoždění toku finančních prostředků mezi MŠMT a školami.

Tabulka č. 3 – Přehled časového rozpětí, kdy kontrolované školy obdržely dotace

	Dotace na standard		Dotace na nadstandard (projekty)	
	<i>od</i>	<i>do</i>	<i>od</i>	<i>do</i>
2003	5. 7. 2003	7. 10. 2003	18. 9. 2003	10. 11. 2003
2004	12. 5. 2004	22. 6. 2004	16. 9. 2004	26. 10. 2004
2005	22. 4. 2005	30. 8. 2005	10. 6. 2005	6. 9. 2005
2006	31. 5. 2006	12. 9. 2006	16. 8. 2006	20. 9. 2006

Zdroj: kontrolní protokoly pořizené na školách.

V kontrolovaném období let 2003 až 2006 Liberecký kraj přerozdělil jednotlivým školám dotace poskytnuté z MŠMT na realizaci SIPVZ v celkové výši 88 229 168 Kč. Plzeňský kraj v kontrolovaném období přerozdělil uvedené dotace v celkové výši 111 330 432 Kč.

V. Vybrané školy a školská zařízení

Skutečnosti týkající se plnění cílů SIPVZ byly ověřovány na 42 školách. V kontrolovaném vzorku byly zastoupeny školy vybavené i nevybavené GD, školy různých typů s různými zřizovateli. Přehled kontrolovaných škol a další údaje týkající se čerpání prostředků SIPVZ a vybavenosti těchto škol uvádějí příloha č. 1 a příloha č. 2.

Z kontrolovaných 42 škol bylo 22 vybaveno GD v rámci I. etapy realizace SIPVZ. GD vybavil tyto školy celkem 183 klientskými stanicemi, které byly k 31. prosinci 2006 školami stále využívány. Z dotací SIPVZ zakoupily kontrolované školy dalších 571 počítačů. Z celkového počtu 3 276 používaných počítačů bylo 23 % pořizeno za přispění prostředků SIPVZ.

Z 22 kontrolovaných škol, které byly vybaveny GD, jich k 31. prosinci 2006 pokračovalo ve spolupráci s GD pouze pět. Jako důvod ukončení spolupráce kontrolované školy uváděly převážně vysoké ceny a nedostatečnou flexibilitu GD. U 17 škol byl proveden odkup počítačů za 1 Kč, z toho v 9 případech školy navíc zaplatily „paušální náhradu za administrativní náklady“ ve výši 5 831 Kč (včetně DPH).

V době kontroly využívaly kontrolované školy celkem 118 počítačových učeben, z toho 21 učeben bylo vybaveno GD.

Podle údajů kontrolovaných škol používají ICT na výuku informatiky (v průměru z 35 %), na výuku ostatních předmětů (v průměru z 38 %), na činnosti spojené s administrativou (v průměru z 15 %), na zájmovou činnost (v průměru z 11 %) a jen minimálně pro veřejnost (v průměru z 1 %).

V rámci I. etapy realizace SIPVZ obdrželo 32 kontrolovaných škol tzv. softwarový balíček. Jedenáct z nich balíček nevyužilo vůbec. Ostatní školy balíček využívaly pouze z malé části a v průměru použily pouze 31 % obsaženého výukového softwaru. V rámci nového způsobu financování byly školám poskytovány dotace na nákup výukového softwaru, který si školy vybíraly ze seznamu registrovaného softwaru. Kromě škol se speciálním zaměřením tento registrovaný software kontrolovaným školám vesměs vyhovoval.

Na kontrolovaných školách absolvovalo školení typu „Z“ (základní uživatelské znalosti) průměrně 86 % všech pedagogů. Z prostředků SIPVZ bylo hrazeno celkem 76 % těchto školení, a to 29 % v rámci I. etapy a 47 % v rámci nového způsobu financování. Školení typu „P“ (úvodní modul školení poučených uživatelů a dva volitelné moduly školení poučených uživatelů) absolvovalo průměrně 19 % všech pedagogů. Z prostředků SIPVZ bylo hrazeno celkem 93 % těchto školení. Část pedagogů absolvovala školení typu „S“ (školení specifických znalostí) a výjimečně třetí a další volitelný modul.

U 25 kontrolovaných škol bylo v letech 2003 až 2006 schváleno 108 projektů zavádění ICT do výuky, na které MŠMT poskytlo celkem 20 186 tis. Kč. Jednou ze základních podmínek přidělení dotace na realizaci projektu byla přenositelnost výsledného produktu k využití na jiných školách. Z kontrolovaného vzorku 42 škol jich pouze 16 použilo výsledek projektu jiné školy. Podle vyjádření škol byla hlavním důvodem nedostatečná informovanost o výstupech projektů realizovaných jinými školami.

Pouze jedna z kontrolovaných škol získala prostředky z EU. Další škola se o získání prostředků z EU pokusila, ale ani jeden ze dvou navržených projektů nebyl schválen.

Školy v některých případech použily finanční prostředky určené na realizaci SIPVZ v rozporu s podmínkami danými MŠMT, např. nedodržely stanovený vlastní podíl spoluúčasti nebo jeho vynaložení neprokázaly. Kontrolou bylo zjištěno, že osm z kontrolovaných škol nedodrželo podmínky čerpání poskytnuté dotace a neoprávněně čerpalo dotace v celkové výši 592 884,50 Kč.

Podle provedeného šetření školám více vyhovoval dotační způsob financování, kdy nebyly vázány na dodávky souhrnně poskytnutých služeb, ale mohly finanční prostředky použít podle potřeb. Většina škol se domnívá, že dodržení standardů ICT a zachování stávajícího stavu na školách, popř. jeho další rozvoj není možné zajistit pouze z finančních prostředků škol.

VI. Vyhodnocení

Kontrolní akce, jejímž cílem bylo prověřit nakládání s finančními prostředky státního rozpočtu poskytnutými na Státní informační politiku ve vzdělávání, byla zaměřena na

- provedení opatření k nápravě přijatých MŠMT k výsledkům kontrolní akce NKÚ č. 02/31 – Prostředky státního rozpočtu určené na realizaci Státní informační politiky ve vzdělávání (kontrolní závěr byl zveřejněn v částce 2/2003 Věstníku NKÚ),
- financování SIPVZ v průběhu dalších let, tj. v letech 2003 až 2006,
- ověření plnění cílů SIPVZ na vybraných školách.

Opatření k nápravě, která MŠMT přijalo k výsledkům předchozí kontroly, nebyla důsledně provedena. Např.:

- Dokumentace potřebná k řádnému zabezpečení financování jednotlivých projektů nebyla dopracována, naopak programy schválené v roce 2001 byly z informačního systému vedeného pro financování programů vyřazeny.
- MŠMT přislíbilo prošetřit příčiny nesprávného postupu při zadávání veřejných zakázek. Nedoložilo však, jaké šetření provedlo, pokud šlo o členy výběrových komisí

ani ve vztahu k zaměstnancům. Šetření policie na základě oznámení podaného MŠMT i NKÚ bylo v červenci 2006 odloženo.

- Smluvní vztahy s generálním dodavatelem byly změněny pomocí sedmi dodatků, dosaženo bylo pouze částečné nápravy. Pokud jde o generálního auditora MŠMT nepředložilo žádné změny smlouvy ani doklad o tom, zda byla řešena úhrada za neprovedené služby.

V roce 2004 schválila vláda Koncepti financování informačních a komunikačních služeb ve školách po roce 2005. Tato koncepce vycházela z nových přístupů, předpokládala např. výraznější účast škol na realizaci SIPVZ, vícezdrojové financování a zapojení MI do plnění úkolů v této oblasti.

V letech 2004 až 2006 došlo ke změnám, které lze hodnotit jako pozitivní. Školy byly aktivně zapojeny do realizace SIPVZ. Avšak malá pomoc MŠMT při hledání dalších zdrojů a náhlé ukončení celého programu bude znamenat pro většinu škol finanční zátěž, se kterou nepočítaly a ani počítat nemohly. Vláda v roce 2004 uložila vyčlenit rozpočtové prostředky pro tuto oblast až do roku 2010.

MI zadalo externě vypracování Technického projektu na provozování školské sítě. V rámci kontroly nedoložilo, jak byla cena stanovena a jak byl vybrán dodavatel. Technický projekt nesplnil zadání, přesto jej MI převzalo bez výhrad a uhradilo z rozpočtových prostředků částku 1 053 150 Kč. Technický projekt nebyl využit.

Realizací školského vzdělávacího a informačního portálu pověřilo MŠMT svoji příspěvkovou organizaci – Ústav pro informace ve vzdělávání. ÚIV na tuto činnost vyčerpal v letech 2003 – 2006 přes 26 mil. Kč; vzdělávací část portálu však do doby ukončení kontroly spuštěna nebyla.

Kontrolou na školách bylo zjištěno, že v některých případech školy nepoužily dotaci v souladu s podmínkami stanovenými MŠMT. Tyto podmínky se však často měnily, zčásti byly pouze formální a nebylo k nim zpravidla ani přihlíženo. Přesto bylo šetřením na školách potvrzeno, že jim více vyhovoval dotační způsob financování. Zároveň většina kontrolovaných škol vyjádřila obavu, že bez státní podpory nebude schopna finančně zajistit stávající stav ICT a jeho další rozvoj.

Jako jednu z hlavních příčin nenaplnění původního záměru lze označit nedostatečné rozpracování jednotlivých projektů SIPVZ již na samém počátku její realizace a nedostatečný kontrolní mechanismus zúčastněných ministerstev.

Tabulka č. 1 – Přehled kontrolovaných škol

Název	Sídlo	REDIZO
Obchodní akademie, Praha 1, Dušní 7	Dušní 7, 110 00 Praha 1	600004520
Pražská konzervatoř, Praha 1, Na Rejdišti 1	Na Rejdišti 1, 110 00 Praha 1	600004538
Gymnázium Jiřího Gutha-Jarkovského, Praha 1, Truhlářská 22	Truhlářská 22, 110 00 Praha 1	600004546
Střední průmyslová škola sdělovací techniky, Praha 1, Panská 3	Panská 3/856, 110 00 Praha 1	600004554
Obchodní akademie, Vyšší odborná škola ekonomická a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky, Mladá Boleslav, T. G. Masaryka 14	T. G. Masaryka 14, 293 80 Mladá Boleslav	600007529
Gymnázium, Nymburk, Komenského 779	Komenského 779, 288 40 Nymburk	600007634
Vyšší odborná škola a Střední průmyslová škola elektrotechnická, Plzeň, Koterovská 85	Koterovská 85, 326 00 Plzeň	600009491
Gymnázium, Plzeň, Mikulášské nám. 23	Mikulášské nám. 23, 326 00 Plzeň	600009556
Gymnázium Františka Křižíka, s. r. o.	Sokolovská 54, 323 00 Plzeň	600009637
PLZEŇSKÁ OBCHODNÍ AKADEMIE s. r. o.	Politických vězňů 5/2003, 301 00 Plzeň	600009661
Střední průmyslová škola stavební, Plzeň, Chodské nám. 2	Chodské nám. 2, 301 00 Plzeň	600009734
Gymnázium, Blovice, Družstevní 650	Družstevní 650, 336 13 Blovice	600009751
Soukromá obchodní akademie SOAPA, s. r. o.	Opletalova 4, 466 01 Jablonec nad Nisou	600010457
Gymnázium F. X. Šaldy, Liberec 11, Partyzánská 530, příspěvková organizace	Partyzánská 530/3, 460 01 Liberec 11	600010554
Obchodní akademie a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky, Liberec, Šamánkova 500/8, příspěvková organizace	Šamánkova 500/8, 460 01 Liberec	600010571
Vyšší odborná škola hospodářská, s. r. o.	Hanychovská 37, 460 10 Liberec 3	600010619
Střední škola gastronomie a služeb, Liberec, Dvorská 447/29, příspěvková organizace	Dvorská 447/29, 460 05 Liberec V	600010686
Střední škola aplikované kybernetiky s. r. o.	Hradecká 1151, 500 02 Hradec Králové	600011631
Střední uměleckoprůmyslová škola a Vyšší odborná škola, Turnov, Skálova 373, příspěvková organizace	Skálova 373, 511 01 Turnov	600012646
Střední odborné učiliště a Střední odborná škola SČMSD, Lomnice u Tišnova, s. r. o.	Zámek 35, 679 23 Lomnice u Tišnova	600013341
Gymnázium, Brno, třída Kapitána Jaroše 14	tř. Kapitána Jaroše 14, 658 70 Brno	600013481
Obchodní akademie a Vyšší odborná škola sociální, Brno, Kotlářská 9	Kotlářská 9, 611 53 Brno	600013502

Název	Sídlo	REDIZO
Odborné učiliště, Hradec Králové, 17. listopadu 1212	17. listopadu 1212, 500 03 Hradec Králové	600024024
Dětský domov se školou, základní škola a školní jídelna, Praha 2, Jana Masaryka 16	Jana Masaryka 16, 120 00 Praha 2	600027368
Základní škola, Praha 2, Sázavská 5	Sázavská 5/830, 120 00 Praha 2	600035611
Fakultní základní škola Pedagogické fakulty UK, Praha 13, Trávníčkova 1744	Trávníčkova 1744, 155 00 Praha 5 - Stodůlky	600038181
Masarykova základní škola a mateřská škola Semčice	294 46 Semčice 3	600049281
22. základní škola Plzeň, Na Dlouhých 49, příspěvková organizace	Na Dlouhých 49, 312 09 Plzeň	600069729
28. základní škola Plzeň, Rodinná 39, příspěvková organizace	Rodinná 39, 312 02 Plzeň	600069745
Základní škola Štěnovice, okres Plzeň-jih	Čížická 344, 332 09 Štěnovice	600070531
Základní škola a Základní umělecká škola, Liberec, Jabloňová 564/43, příspěvková organizace	Jabloňová 564/43, 460 01 Liberec 12	600079899
Základní škola, Liberec, Oblačná 101/15, příspěvková organizace	Oblačná 101/15, 460 01 Liberec 5	600079970
Základní škola praktická a Základní škola speciální, Liberec, Orlí 140/7, příspěvková organizace	Orlí 140/7, 460 01 Liberec 3	600080412
Základní škola a Mateřská škola, Hradec Králové-Malšova Lhota, Lhotecká 39	Lhotecká 39, 500 09 Hradec Králové-Malšova Lhota	600088626
Základní umělecká škola Police nad Metují, okres Náchod	Komenského nám. 108, 549 54 Police nad Metují	600094162
ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA VŠEŇ, okres Semily	512 65 Všeň 9	600099091
Základní škola a mateřská škola Brno, Křídlovická 30b, příspěvková organizace	Křídlovická 30b/513, 603 00 Brno	600108317
Základní škola a Mateřská škola Brumovice, okres Břeclav, příspěvková organizace	691 11 Brumovice 140	600112136
Základní škola speciální, Plzeň, Skupova 15	Skupova 15, 301 00 Plzeň	600171507
Základní škola Mladá Boleslav, Dukelská 1112	Dukelská 1112, 293 01 Mladá Boleslav	613600797
Základní škola Mnichovo Hradiště, Studentská 895, okres Mladá Boleslav	Studentská 895, 295 01 Mnichovo Hradiště	650052447
Základní škola a Mateřská škola, Lhota pod Libčany, okres Hradec Králové	503 27 Lhota pod Libčany 99	650060202

Tabulka č. 2 – Přehled základních údajů získaných na 42 kontrolovaných školách

Resortní identifikátor právnícké osoby	Škola vybavená GD	Počet žáků / přepočtený počet pedagogů *	Objem vyčerpaných prostředků – standard **	Počet PC učeben *	Počet PC dodaných GD	Počet PC pořízených za přispění SIPVZ v letech 2003 – 2006 *	Celkem PC na škole *	Objem vyčerpaných prostředků – nadstandard (projekty) **	Podané / schválené projekty **
		ks / ks	Kč	ks	ks	ks	ks	Kč	ks / ks
600004520	NE	559 / 46,7	758 486	7	0	45	132	544 310	3 / 3
600004538	ANO	536 / 165,3	314 460	1	11	1	47	0	2 / 0
600004546	ANO	476 / 32,2	174 688	1	11	1	19	388 295	2 / 2
600004554	ANO	803 / 63,8	773 300	4	11	0	150	196 036	1 / 1
600007529	NE	699 / 48,6	1 016 748	7	0	12	173	245 790	3 / 2
600007634	NE	586 / 46,6	929 906	2	0	8	83	1 208 446	4 / 3
600009491	ANO	1449 / 151,3	1 115 150	14	11	10	363	660 254	5 / 3
600009556	NE	715 / 52,7	1 037 268	3	0	29	108	672 883	7 / 6
600009637	ANO	335 / 26,5	156 280	1	11	0	58	0	0 / 0
600009661	NE	176 / 13,3	143 790	2	0	7	41	0	0 / 0
600009734	NE	670 / 51,0	1 016 660	4	0	58	138	1 156 737	4 / 4
600009751	ANO	352 / 25,8	112 136	2	11	2	47	190 770	3 / 3
600010457	NE	118 / 12,9	254 609	3	0	1	46	102 100	3 / 2
600010554	NE	642 / 53,2	1 007 294	3	0	46	120	4 112 599	23 / 21
600010571	NE	521 / 42,8	854 067	6	0	49	178	1 456 280	10 / 8
600010619	ANO	58 / 6,7	56 078	1	4	0	29	0	0 / 0
600010686	ANO	904 / 73,3	322 182	3	11	0	82	0	0 / 0
600011631	NE	385 / 36,0	719 586	9	0	22	269	1 685 276	12 / 3
600012646	ANO	196 / 33,0	186 268	1	7	8	44	0	0 / 0
600013341	ANO	253 / 21,1	158 080	2	7	0	49	0	0 / 0
600013481	NE	741 / 57,3	960 966	3	0	9	85	1 150 000	12 / 12
600013502	NE	663 / 48,2	713 200	6	0	45	174	595 000	6 / 3
600024024	ANO	410 / 59,3	272 500	1	11	0	37	0	0 / 0
600027368	ANO	30 / 17,0	72 000	1	4	0	23	0	0 / 0
600035611	NE	364 / 28,3	428 050	1	0	12	39	405 931	4 / 3
600038181	ANO	497 / 34,6	618 802	3	11	29	80	1 570 692	11 / 6
600049281	ANO	199 / 16,0	90 060	1	7	0	20	0	0 / 0
600069729	NE	608 / 37,4	772 146	2	0	20	102	280 095	9 / 4

* Údaje zjišťované k 31. prosinci 2006, tj. k datu ukončení realizace SIPVZ.

** Údaje za roky 2003 – 2006.

Resortní identifikátor právnícké osoby	Škola vybavená GD	Počet žáků / přepočtený počet pedagogů *	Objem vyčerpaných prostředků – standard **	Počet PC učeben *	Počet PC dodaných GD	Počet PC pořízených za příspěví SIPVZ v letech 2003 – 2006 *	Celkem PC na škole *	Objem vyčerpaných prostředků – nadstandard (projekty) **	Podané / schválené projekty **
		ks / ks	Kč	ks	ks	ks	ks	Kč	ks / ks
600069745	NE	346 / 27,2	482 271	2	0	24	66	415 414	4 / 4
600070531	NE	312 / 21,7	675 046	2	0	34	86	942 548	5 / 4
600079899	ANO	414 / 24,3	224 698	2	11	0	40	0	1 / 0
600079970	NE	312 / 20,4	441 271	2	0	10	57	386 335	4 / 2
600080412	ANO	150 / 21,7	89 751	1	7	5	24	203 700	2 / 2
600088626	ANO	71 / 6,6	65 000	1	4	0	9	0	0 / 0
600094162	NE	583 / 16,9	144 300	3	0	6	37	1 084 300	5 / 4
600099091	ANO	36 / 3,0	10 004	1	4	0	7	0	0 / 0
600108317	NE	650 / 48,0	828 055	3	0	48	83	277 900	2 / 2
600112136	ANO	49 / 7,2	109 589	1	7	3	10	0	0 / 0
600171507	ANO	81 / 24,6	90 982	0	7	0	15	0	0 / 0
613600797	ANO	320 / 23,7	84 870	2	11	0	37	0	0 / 0
650052447	NE	483 / 34,2	590 550	3	0	27	59	64 316	1 / 1
650060202	ANO	27 / 5,0	63 500	1	4	0	10	0	0 / 0
Celkem			18 934 647	118	183	571	3 276	19 996 007	148 / 108

* Údaje zjišťované k 31. prosinci 2006, tj. k datu ukončení realizace SIPVZ.

** Údaje za roky 2003 – 2006.